

tékül. Gondoljunk csak például a lengyel szablyára (*szabla*), amely a török és magyar prototípus alapján fejlődött ki. Ennek egyik altípusának számított a híres *karabela*, vagy madárfejes markolatú szablya. A mellvértzet (*pancerz*), illetve sisakot (*szyszak*) szintén magyar minta alapján vették át Báthory István uralkodása idején. Ugyanekkor terjedhetett el a kaftánszerű magyar öltözet is, valamint a vadállatok bőréből készített kacagány.

Richard Brzezinski természetesen külön alfejezetet szentel a lengyel huszárok két jellegzetességének: a kopjának (*kopia*), és a szárnyaknak. Előbbi egy egyszer használatos, mintegy 5 méter hosszú fegyver volt, amely szintén a középkori hagyomány továbbélését jelentette. A lengyel huszárok hátára erősített szárny a legismertebb jellegzetességüknek számított. A szerző kiemeli, hogy az eddigi vélekedéssel szemben ez először csak a XVII. században tűnt fel. Az eddig első említésüknek vélt irattal kapcsolatban bebizonyítja ugyanis, hogy egyszerűen ebben az esetben egy XIX. századi fordítási hibáról van szó. Az eredeti szövegben hatalmas tollakkal díszített lovasok szerepelnek. Az 1590-es években pedig a nyereg két oldalára felerősített szárnyak jelentek meg.

Felmerül a kérdés, hogy ezt, szintén a Balkánról származó „díszítést” miért viselték a lengyel huszárok a harcmezőkön? Erre több elképzelés is született. Felmerült, hogy kard, illetve szablyavágással, esetleg a tatár lovasok lasszóival szemben nyújtott védelmet. Jerzy Teodorczyk vélekedése szerint egyfajta kitüntetés volt, amelyet az Oszmán Birodalommal szemben viselt háborúkban résztvevő egységek

kaphattak meg. Vizsgálták a szárnyaknak az ellenségre gyakorolt pszichés hatását is. Úgy vélték ugyanis, hogy a roham idején surrogó hangot bocsátottak ki, így zavarták meg a szembenállók lovait. Mindezeket azonban a szerző saját tapasztalata alapján cáfolja. Úgy véli, hogy a szárnyas huszárok már a megjelenésükkel, látványukkal igyekeztek megfélemlíteni az ellenséget: a szárnyal, a kopja végén lengedező zászlócskával, a csillogó vértzettel, a leopárdbőr kacagánnyal.

A szárnyas huszárok csatarendjét a *huf* (németül *Haufen*, amely a Landsknechtek harcászati egységének számított) a középkori lengyel harcrend továbbélésének tekinthetjük. Ez mind horizontálisan, mind vertikálisan tagolódott. A korábbi vélekedések szerint képesek voltak rohamuk során megváltoztatni a támadó alakzatot, valamint hosszú kopjaiknak köszönhetően lerohanni és felmorzsolni az ellenséges pikás gyalogságot. A szerző azonban rámutat arra, hogy mindkét állítás csak kitaláció.

1775-ben a szejm feloszlatta a szárnyas huszárok alakulatait, s helyüket olcsóbb, immáron vértzet nélküli lovassági alakulatok vették át. Ezek közül kiemelkednek az ulánusok, amelyek a lengyel szolgálatba szegődött tatár lovasságból fejlődtek ki.

Richard Brzezinski munkája messze túlmutatva a tudományos ismeretterjesztés keretein, kiváló áttekintést ad a lengyel szárnyas huszárok történetéről úgy, hogy a mítoszok mögötti valóságot igyekszik olvasója elé tárni. A könyvet a rendkívül sok egykori ábrázolás és a festmények mellett Velimir Vuksic illusztrációi teszik még élvezetesebbé.

Bagi Zoltán

PETER KÓNYA (ED.)

GROF IMRICH THÖKÖLY A JEHO POVSTANIE THÖKÖLY IMRE GRÓF ÉS FELKELESE

(*Vydavateľ'stvo Prešovskej univerzity. Prešov, 2009. 338 o.*)

A Thököly Imre születésének 2007. évi 350. és halálának 2005. évi 300. évfordulója alkalmából magyarországi és szlovákiai történészek kutatásai nyomán született történeti, jogtörténeti, irodalomtörténeti, hadtörténeti, historiográfiai, várostörténeti tanulmányokból válogatott össze kötényt Kónya Péter, az Eperjesi

Tudományegyetem tanára és jelentette meg Eperjesen 2009-ben. A kötet – bár ez nem derül ki belőle – a 2007. november 22–23-án, az Eperjesi Tudományegyetemen, Eperjes városa, az MTA Történettudományi Intézete, a Szlovák–Magyar Történészbizottság, a Debreceni Egyetem Történelmi Intézete és az egri Eszter-

házy Károly Főiskola közös szervezésében tartott konferencián elhangzott előadások alapján készült tanulmányokat tartalmazza. A magyar nyelvű írásokhoz szlovák, a szlovák nyelvűekhez magyar rezümé kapcsolódik.

A 22 tanulmány a szerkesztő kétnyelvű bevezetése után öt nagyobb tematikai egységbe került (Thököly Imre személyisége; Ország a felkelésben; A felkelés személyiségei; A felkelés és külföld; Történetírás; Hagyomány). Terjedelmi okokból e fórumon lehetetlen minden tanulmányról és újonnan publikált kutatási eredményről akár csak hozzávetőleges részletességgel is beszámolni, ezért a Thököly-kutatás jelenlegi helyzetének vázolásán túl (folyóiratunk jellegéből adódóan) itt elsősorban a hadtörténeti vonatkozásokról szólunk. Mielőtt rátérünk az ismertetésre, sajnálattal kell jelezniünk, hogy ez a tartalmában színvonalas, sok területen újat hozó kiadvány igényesebb formátumot és színvonalasabb, akár többszöri korrektúrára épülő szerkesztői munkát érdemelt volna.

A kötet nyitó tanulmánya *R. Várkonyi Ágnes*: „Az életpálya válaszútjai” című munkája, melyben az eddigi kutatások historiográfiai összegzésén túl, a fejedelem pályájának ívét három nagyobb szakaszra osztva (Az ifjú fővezér, 1677–1681; A török szövetséges, 1682–1685; Az emigráns 1686–1699), személyiségének, neveltetésének, politikai döntésképeségének, diplomáciai lépései mozgatórugóinak, kompromisszumképességének, hadvezéri tehetségének összefüggésrendszerében rajzolja meg. Thököly államférfiúi tevékenységében a diplomáciai éleslátást és rugalmasságot, az őt körülvevő politikusi és katonai elit megválasztásának modelljét, a korabeli politikai viszonyok helyes felismerésének és távlatos értékelésének kiemelkedő képességét hangsúlyozza. Több ízben is kiemeli, hogy Thököly 1681-ben, csakúgy, mint a későbbiekben, pályája során mindvégig Magyarország államiségének, alkotmányának garanciális biztosítását tartotta politikája legfontosabb törekvésének. Végül a professzor ismételt felhívja a kutatók figyelmét a korszak mindmáig feldolgozatlan, hatalmas forrásbázisára.

A további tanulmányok ebből az adósságból igyekeznek törleszteni. *Bitskey István* irodalom- és eszmetörténeti szempontból vizsgálja a magyar költészet Thököly-képét, megállapítja, hogy „a kuruc fejedelemről szóló költemények a kortárs közhangulat szócsövei.” *Me-*

zey Barna a Felvidéki Fejedelemséget mint területileg független, a szultán személyes igazgatása alatt álló, ám a belső struktúrákba beavatkozni nem kívánó, alárendeltségében szerveződő, „államszerűen működő” hatalmi kép-ződményt vizsgálja. Egy katonapolitikai kérdésekben közjogilag illegitimen, ám de facto működő államalakulatról van szó, melynek tár-sadalmi bázisa „jellegzetesen rendi volt,” s ezért politikájának középpontjában a jogtörténész véleménye szerint szűkséggéppen a rendi privilégiumok biztosítása és a Habsburg kormányzati politika által felbolygatott állapotok helyreállítása játszott központi szerepet. Ennek eszközeként Thököly katonapolitikai alapokon szervezett államszerveket épített ki (kamara, fejedelmi tanács), melyek megalkotásakor a módszerek a korban egyébként legmodernebb európai államideálként megfogalmazott abszolutizmus kormányzati módszereit idézik: egyfajta rendi centralizációnak lehetünk tanúi.

A tanulmánykötet friss, eddig nem publikált eredményeket nyújt a felső-magyarországi szabad királyi városok és a Thököly-felkelés kapcsolatrendszerének feltárásában is. *Kónya Péter* a hat felső-magyarországi szabad királyi város, elsősorban Eperjes szerepét és belső életét vizsgálta a felkelés idején. Megállapítja, hogy nagy reménnyel várták Eperjesen a kuruc seregeket, majd a sikeres várospolitikai stratégia következtében Thököly majdnem teljes mértékben teljesítette követeléseiket (városi privilégiumok, önkormányzatiság, vallás-szabadság visszaállítása, elkobzott áruk, házak, tokaji szőlők visszaadása), melynek fejében a felkelés idején gyakorlatilag erődé vált városban a katonaság folyamatos ellátásán túl 40 ezer forinttal támogatták a kuruc hadsereget, a Schulz generális vezette ostrom során pedig, 1684. szeptember elején, a polgárság is részt vett Thököly oldalán a város védelmében. A többi felső-magyarországi szabad királyi város, Bártfa és Kisszeben, valamint – ahogy azt *Papp Klára* szlovák nyelvű tanulmányából megtudhatjuk – Felső-Magyarország legjelentősebb települése, a főkapitány-ság központja, a Szepesi Kamara székhelye, Kassa is követte ezt a „mintát”. *Ivan Mrva* kimutatta, hogy a mai Nyugat-Szlovákia területén a tulajdonviszonyok különbözősége és az ott tartózkodó császári helyőrségek és horvát csapatok katonai ereje miatt nem volt oly mértékű Thököly mozgalmanak támogatottsága, mint a keleti részeken.

Tamás Edit Sárospatakat mutatja be a XVII. század második felében és különösen Thököly mozgalmának idején; *Marie Marečková* pedig a felső-magyarországi szociális viszonyokról szól a csehországi és a mai Szlovákia területén végbement rekatolizációs törekvésekkel összefüggésben.

Czigány István a katonarétegek szerepét elemzi a bujdosó-kuruc felkelésben 1672–1683 között, illetve Thököly államának katonai szervezését és szervezetét mutatja be. A bujdosó kuruc mozgalmak fegyvereseinek zöme a királyi Magyarország katonaságából került ki, így követte a rendi zsoldos katonaság szervezeti formáit, harcászatait és katonai mentalitását. Ebben a hadban a katonatársadalomnak szinte minden rétege megtalálható volt, a végvári és a mezei katonaság, a vármegyei katonaság, a katonáskodó nemesek és a szabad státusú zsoldos katonák. Leszögezi: a végvári katonaság 1671–1672. évi átszervezése – a korábbi vélekedéssel ellentétben – nem a magyar haderő felszámolására irányuló törekvés volt, hanem kísérlet annak a kiépülő Habsburg birodalmi állandó hadseregbe való beillesztésére. A végvári katonaság reformja a belháborúk miatt félbe maradt, ugyanakkor Magyarország katonai erejének jelentős része már nem a végvárakban, hanem az állandó hadsereg különböző kötelékeiben szolgált. Rámutat, hogy katonai összeírások hiányában igen nehéz megbecsülni, hányan álltak a végváriak közül a bujdosók közé, illetve az is kérdéses, hogy „kit tekintettek és ki tekintette magát végvári katonának.”

A továbbiakban számba veszi a végvidék társadalmának rétegeit, leírja számuk gyarapodását és megállapítja, hogy e gyarapodás jelentős mértékben Thököly fővezérsége alatt következett be; 1682/83 telén a tizennyolc ezres kuruc haderő mintegy harmadát tették ki. A had katonai elitjének tekintélyes részét a Rákóczi családhoz kötődő katonák és familiárisok adták. A bujdosó seregek másik két bázisát a mezei hadak (zömük szabad zsoldosokból verbuválódott, heterogén katonai réteg) és a hajdúk jelentették, mely utóbbiak megnevezése egyszerre jelentett gyalogos katonát és letelepített, privilegizált katonaréteget. A hajdúkkal szemben a végvári katonaság professzionálisabb katonatípust képviselt. A szerző röviden a katonai irányítást, a beszállásolást, a támadások menetét is leírja, melyek eredményeként Thököly néhány hónap leforgása alatt

20 000 fős hadsereget és erős államot tudott szervezni 1683 kora nyarára.

Zachar József a francia háborúk, a francia diplomácia, a katonadiplomácia és a magyar szabadságküzdelmek közötti kapcsolatot elemzi, újonnan feltárt francia és bécsi levéltári források alapján. Thököly hadba szállása a franciák németalföldi háborújának idejére esett, s e háború eseményei határozták meg a továbbiakban a franciák támogatását. Köpeczi Béla kutatásait idézi, amikor megállapítja, hogy a kiváló diplomáciai érzékkel rendelkező Thököly fővezéri beiktatásának egyik első lépése a francia diplomatákkal és katonai körökkel való kapcsolatfelvétel volt.

A továbbiakban a franciák változó minőségű és intenzitású segítségnyújtását veszi számba a felkelés folyamán, ami többnyire segélypénzekben nyilvánult meg, és alapvetően a Habsburg–francia béketárgyalások alakulásától függött. A magyar diplomácia tudatosan törekedett arra, hogy a kapcsolatot, a hadi helyzet-től függetlenül, az új államalakulat nemzetközi elismertetésének érdekében, folyamatosan ápolja. Thököly csak akkor hagyott fel a francia diplomácia életben tartásával, amikor 1694 novemberében nyilvánvalóvá vált száműzetésének színhelye.

A tanulmánykötet „A felkelés személyiségei” című fejezete politikus- és katonaportrékat vonultat föl Thököly mozgalmának idejéből. *Varga J. János* Esterházy Pál nádor, a bécsi Udvari Haditanács alárendeltségében működő országos katonai főparancsnok és Thököly Imre fejedelem 1683. évi kapcsolatrendszerének sokszínűségét tárja föl. Részletesen bemutatja a két európai formátumú politikus koncepcióit, a magyar államiságra vonatkozó elképzeléseit, e koncepciók változásait, konkrét javaslatokat a nemzetközi diplomáciai viszonyok síkján. Bár a nádor nem ismerte el Thököly fejedelmi státusát, figyelemre méltó Thököly rugalmassága, mindenkori tárgyaló- és kompromisszumkészsége a nádorral és körével. Példaként szolgáljon erre, hogy az 1683-as év diplomáciai kudarcá után (háromoldalú tárgyalások Bécs–Thököly–Isztambul viszonylatában), a török támadás hírére, Thököly azonnal kinevezett biztosokat küldött a Dunántúlra. Esterházy mindvégig kitartott a császár mellett, kimenekíttette a koronát a Vág vonalának összeomlása után, s Bécs felmentésére vonult hadaival. A szerző Esterházy politikai tisztánlátását hangsúlyozza,

amikor rámutat: 1682–1683-ban a nádor azonnal felismerte, hogy nem csak Bécs esetleges török elfoglalásával, de akár sikertelen támadásával is megpecsételődött Thököly és felső-magyarországi államának sorsa, vazallus államként mindenképpen betagozódott volna az oszmán birodalomba.

Esterházyt a kötet arcképcsarnokában egy sáros vármegyei köznemes, Nemessány Bálint kuruc diplomata vázlatos portréja követi *Mészáros Kálmán* tollából. Nemessány képzett, széles látókörű diplomata volt, aki Thököly és II. Rákóczi Ferenc tanácsosi szolgálatában több évtizeden át, folyamatosan képviselte az önálló, független magyar állam eszméjét lengyelországi, franciaországi küldetése során. *Seres István* „Komáromi János, Thököly titkárának utolsó éve...” című írásában a politikus pályájának felvázolása után részletesen az 1707–1710 közötti tevékenységét ismerteti. Komáromi jelentőségét a szerző Mikes Kelemenéhez méri. Diáriumával és fordítói munkásságával nevét a magyar és nemzetközi történetírásba és az irodalomtudományba is beírta. A portrészort *Eduard Lukáč* Ladiver Illés evangélikus lelkészről, az eperjesi kollégium logika- és teológiatanáráról készített írása zárja, akinek egyik első tanítványa a Magyarországi Rendek Kollégiumában 1678-ban éppen Thököly Imre volt. Ladiver Illés Comenius pedagógiai nézeteit tekintette mintának, mely népszerűséget szerzett neki a nagyszámú diákság körében; teológiai műveit, logikai tankönyvét, filozófiai munkáit is áthatalta a comeniusi eszmerendszer. Nemcsak Thököly volt hálás tanárának, hanem Ladiver is Thökölynek, akinek 1683-ban, amikor az visszaállította a kollégium működését, ünnepélyes költői művet is ajánlott.

G. Etényi Nóra Thököly Imre személye korabeli nemzetközi megítélésének fordulópontjairól írt tanulmányt a kortárs életrajzok, a röplapirodalom, s a követjelentésekhez mellékelte híradások alapján. Az életrajzok az 1682. esztendőt mutatják Thököly legsikeresebb évének, hiszen akkor foglalta el Kassát, Felső-Magyarország gazdasági és katonai központját, bonyolult diplomáciai lépéssorozat után ez évben vette feleségül Zrínyi Ilonát, s ezzel értékes birtokok és stratégiailag kulcspozícióban lévő erősségek jutottak kezére; mindezek politikai jelentőségét a török is felismerte és elismerte. A német nyelvterületen közzétett nyomtatványok azonban nem a török orientációt emelik ki, hanem Thökölynek a protestáns ér-

dekvédelem terén tett lépéseit. Európa-szerte pozitív Thököly-kép rajzolódott ki, nemcsak személyét illetően, hanem az őt körülvevő politikusi körről is. A Habsburg érdekeltségű kiadványok ezzel párhuzamosan az udvar meg egyezésre törekvő politikáját tükrözik; a kompromisszumkészséget az 1681-es soproni országgyűlés összehívása is jelzi. A császári propaganda ténylegesen 1683-tól vált ellenségessé, a török bécsi, majd párkányi veresége (1683. október 9.) után pedig Thököly politikai és katonai megsemmisítését hirdette, a török-pártiság vétkére hivatkozva. Bécs felmentése a mentalitás terén is fordulatot hozott, hiszen immár méltán lehetett az oszmánok legyőzhetőségére hivatkozni. A gúnyképek és karikatúrák a szerencse forgandóságát illusztrálják és Thököly elhomályosult élelétét figurázzák ki. Az újabb látványos fordulatot 1685. október 15., Thököly letartóztatása hozta, melyről az angol, olasz, német nyelvű röplapok képreghényszerűen számoltak be, a török utolsó szövetségeseként bélyegezve meg őt. A protestáns sajtóban azonban még 1685 után is politikai tényezőként tűnik föl, s vele összefüggésben hatalmas felháborodást vált ki az Antonio Caraffa által kreált és „Thököly-párti konspirációnak” beállított felső-magyarországi protestáns „összeesküvést” követő eperjesi kivégzéssorozat. Az 1690-es évek török támadásai miatt ismét nőtt Thököly katonai jelentősége, alapvetően befolyásolta hírnevét, hogy a magyar protestáns elit által képviselt politikai hagyomány megtestesítője volt. Végül az 1697. évi török támadás kapcsán jelent meg róla a nemzetközi sajtóban nagyszámú híradás, és halálhíréről is széles körben tudósítottak 1705-ben.

Papp Sándor értekezése a közép-magyarországi fejedelemség vagy királyság török vazallusi viszonylatrendszerét vizsgálja. Véleménye szerint a függőség Thökölynek mint vazallus ország uralkodójának szultáni megerősítésében nyilvánult meg. E téren Papp Sándor nagyon újszerűnek látja Thököly megerősítésének módját az általa megszállt területek fölött, hiszen az addigi próbálkozások „mind valamilyen szinten az erdélyi fejedelem fennhatósága alá adták a királyságból megszerzett területet,” most azonban egy (harmadik) önálló vazallus állam (Orta Macar) megszületéséről volt szó. Ebben az államilakulatban az 1682. évi török behódolás feltételei nem voltak rosszabbak, mint az előző időszak erdélyi viszo-

nyai (jogi függőség, adózás, államegység kérdése, belpolitika); s kimutatható, hogy a behódolást rögzítő ahdnámét maguk a kuruc politikusok fogalmazták meg, majd a Portán fordították és hitelesítették.

Gebei Sándor az európai nagyhatalmi politika talán legjelentősebb színterének az 1670–1680-as években a Lengyel–Litván Nemesi Köztársaságot (Rzeczpospolita) tartja, mivel abban az országban, noha eltérő minőségben, minden, az európai politikában zajló konfliktus jelen volt. Ennek a konfliktusrendszernek a szempontjából elemzi Thököly Habsburg, erdélyi, török és lengyel–francia politikáját. Ebben az összefüggésrendszerben az 1680–1682 közötti sikeres időszak után, melynek során Thököly fegyverszüneti ajánlatait közvetítette a császári megbízottak felé, Sobieski János király és köre mediációs tevékenysége különösen felértékelődött, ám végül kudarcot vallott. Thököly 1683-as, török győzelemre épített politikája megbukott, s Sobieski „magyar ügyekbe történő bevonását” I. Lipót nem fogadta el.

A három tanulmányból álló historiográfiai részt *Kalmár János*nak a kortárs bécsi történetírókról készült, nagyon vázlatos tanulmánya nyitja. Megállapítja, hogy a XVII–XVIII. századi történetírásban a historia arcanának nevezett haladó irányzat, amely immár az események kiváltó okainak, mozgatóinak, a szereplők cselekedetei indítékainak is figyelmet szentelt, a bécsi udvarban működő ún. hivatásos történetírásban a XVII. században még nem jelent meg. Ott akkor kizárólag olasz historikusok (arisztokrata származású, katonaviselt férfiak: Galeazzo Gualdo Priorato, Giovanni Battista Comazzi, Girolamo Branchi) tevékenykedtek, akik olaszul írtak, a forrásokhoz könnyebben hozzájutottak, de műveiket, s különösen azok külpolitikai részeit, szigorúan cenzúrázták. A másik bécsi irányzat az ún. függetleneké, akik egyrészt nehezen jutottak forrásokhoz, másrészt közvetlen jezsuita befolyás alatt álltak. Az itáliai származású történetírókat a XVIII. századtól német anyanyelvű szerzők váltották föl. Közöttük az evangélikus Gottfried Eucharius Rinck lipcsei professzor emelkedik ki, akinek látásmódja elődeihez képest némileg árnyaltabb. Rinck ellenében készült Franz Wagner nagyszabású, már nem annales-szerűen, hanem a témák tematikus csoportosításában megírt munkája, melyben már

az ok-okozati összefüggéseket tartotta szem előtt. Wagner markáns képet fest Thökölyről, utal apjának, Thököly Sebestyénnek a Wesselenyi-szervezkedésben játszott szerepére, s részletesen számba veszi a felkelés kiváltó okait, különösen a felekezeti vonatkozásúakat. A tanulmány végén forrásközlés található, melyben Kalmár János Habsburg Mária Erzsébet főhercegnő 18 éves korában lejegyzett családtörténeti vázlatának alapján szemlélteti, hogyan csapódtak le „a különböző eredetű magyarországi információk a császári udvar némi tagjában.”

Bársony István a Thököly Imre hadvezéri tevékenységét értékelő történetírói megállapításokat összegzi. Ezek sorába illeszti be saját megállapításait a korabeli Habsburg haderő és a magyar hadsereg összefüggésrendszeréről. Véleménye szerint bár Thököly számos vonatkozásban felülmúlta közvetlen elődeit, katonai, hadvezéri tevékenysége ezzel együtt is korlátok közé szorított volt. A hadseregszervezés, irányítás elveit csak részben sikerült érdemben módosítania, tartós katonai sikereket sem tudott elérni. A nyílt terepen zajló ütközetek zömét hadai elvesztették, taktikáját inkább a kezdeményező jelleg, a meglepetésszerű támadás jellemezte. Megállapítja: Thököly hadvezéri képességeiről kortársai ellentmondásosan nyilatkoztak, s végül azokhoz csatlakozik, akik kimagasló tehetségű hadvezérnek tartották, megjegyezve azonban, hogy képességeinek kifejtésére a számára legkedvezőtlenebb időszakban nyílt módja.

A Thököly-hagyomány című fejezet két szlovákiai szerző tanulmányát tartalmazza. *Miloslava Bodnárová* az I. Lipót kori szlovák nyelvterületre tehető evangélikus történeti műveket, ezek között is elsősorban a szlovák Ján Kvačala „Dejiny reformácie na Slovensku 1517–1711” című művét veszi számba. Nagyon hasznos összefoglalójában napjainkig terjedő áttekintést nyújt a téma szlovák historiográfiájáról. *Annamária Kónyová* Thököly hamvainak 1906. évi hazahozataláról készített összefoglalást a korabeli sajtó és az újonnan megjelentetett levéltári dokumentumok alapján, érzékeltetve, hogy mindvégig kérdéses volt, a fejedelem hamvait Eperjesen, vagy Késmárkon helyezik-e el.

Kincses Katalin Mária